

У I кварталі 2024 року, за оцінками банків, обсяги залучення коштів від домогосподарств дещо знизилися, а зобов'язання перед бізнесом та обсяги оптового фондування дали зростали. Третій квартал поспіль фінансові установи зазначають про зниження вартості залучень, переважно завдяки здешевленню депозитів корпорацій. Ціна коштів населення натомість зросла, передусім у великих банках, а вартість оптового фондування майже не змінилася. У II кварталі фінустанови очікують зниження ціни запозичень від бізнесу і домогосподарств, водночас обсяги фондування збільшуватимуться. Загальна строковість депозитів далі знижувалася, очікується, що така тенденція триватиме і в наступні 12 місяців. Частка зобов'язань в іноземній валюті не змінилася, однак, за очікуваннями банків, зменшиться в квітні – червні. Обсяг капіталу за останні 12 місяців зріс у більшості банків, 70% респондентів очікують його збільшення і в майбутньому. Два квартали поспіль вартість капіталу, за оцінками банків, зменшувалася, респонденти прогнозують здешевлення капіталу і далі.

Зобов'язання

За результатами опитування, у I кварталі обсяг зобов'язань банків у цілому збільшився. Однак оцінки респондентів були менш оптимістичними, ніж у попередні квартали. Банки відзначили зростання обсягів коштів корпорацій. Вперше з III кварталу 2021 року фінустанови вказали на зменшення обсягу фондування від населення: баланс відповідей набув від'ємного значення (-4%). Обсяг оптового фондування, що включає випуск облігацій, залучення кредитів міжнародних фінансових організацій (МФО) чи материнських банків, довгострокове рефінансування тощо, другий квартал поспіль зростав, переважно в окремих великих банків.

За оцінками респондентів, залучення від корпорацій зростали завдяки пропозиції самих клієнтів і намірам фінустанов змінити структуру фондування. Падіння залучень від домогосподарств банки пояснювали зниженням пропозиції. Рівень відсоткових ставок, на думку банків, не впливав на зміну обсягу депозитів клієнтів.

Попри стримані оцінки зростання обсягу залучень клієнтів у I кварталі, у квітні – червні банки загалом очікують зростання обсягу зобов'язань. За прогнозами респондентів, обсяги фондування збільшаться як від населення, так і від бізнесу, а обсяг оптового фондування суттєво не зміниться.

У I кварталі третина банків очікувала залучити оптове фондування в майбутньому. Окремі великі фінустанови сподіваються отримати оптові кошти вже в II кварталі. Банки очікують на надходження фінансування для проєктів відновлення, зокрема від ЄС та МФО. Респонденти планують залучати оптові кошти через нецінові чинники та наміри узгодити строковість активів і зобов'язань. Кожен четвертий банк вкотре зауважив про високі ціни оптових запозичень, що стримувало попит на них.

Середня вартість фондування в цілому знижується третій квартал поспіль. Майже три чверті респондентів повідомили, що вартість коштів бізнесу зменшилася. Водночас ціна депозитів населення несуттєво збільшилася, переважно в окремих великих банків. Вартість оптових залучень не змінилася.

У квітні – червні майже всі банки очікують зниження вартості депозитів і для домогосподарств, і для корпорацій. Ціна оптового фондування не зміниться.

У I кварталі, за оцінками банків, частка фондування у валюті майже не змінилася, хоча в попередні три квартали вона постійно зменшувалася. Водночас три чверті опитаних очікують відновлення тренду: зменшення частки фондування у валюті в II кварталі.

Другий квартал поспіль строковість фондування дещо знижується. За очікуваннями банків, така сама тенденція триватиме і в наступні 12 місяців.

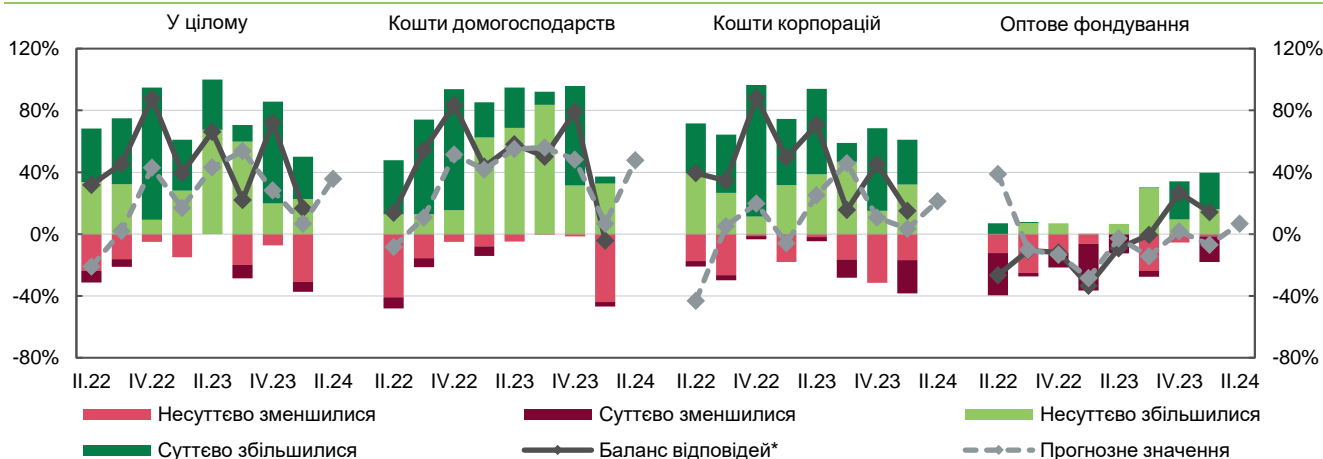
Капітал

У I кварталі 87% респондентів зазначили, що загальний обсяг їхнього капіталу за останні 12 місяців зріс. У наступні 12 місяців 70% банків очікують збереження цієї тенденції.

Респонденти вкотре назвали прибутковість визначальним чинником, що зумовить збільшення обсягу капіталу надалі. Окремі банки повідомили, що скорочення обсягу капіталу можливе внаслідок зміни регуляторних вимог чи погіршення макроекономічних прогнозів. У I кварталі лише 15% фінустанов зазначили про наміри акціонерів збільшувати обсяг капіталу в наступні 12 місяців.

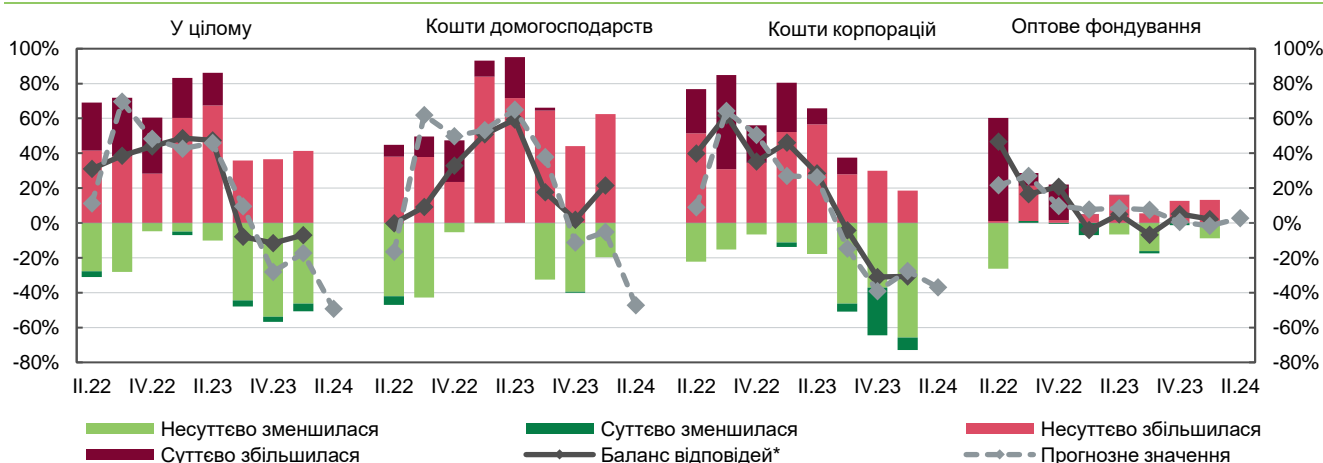
Другий квартал поспіль респонденти вказують на зниження вартості капіталу впродовж останніх 12 місяців. Банки очікують зменшення вартості капіталу і в майбутньому.

Графік 1. Зміна обсягів фондування банків

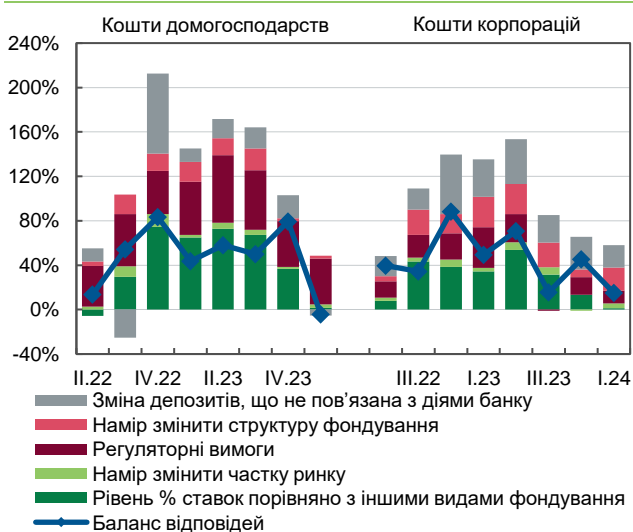
* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення обсягів фондування. Порядок розрахунку балансу відповідей наведено в [додатку: "Методологія та результати опитування"](#).

Графік 2. Зміна вартості фондування банків

* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання вартості фондування.

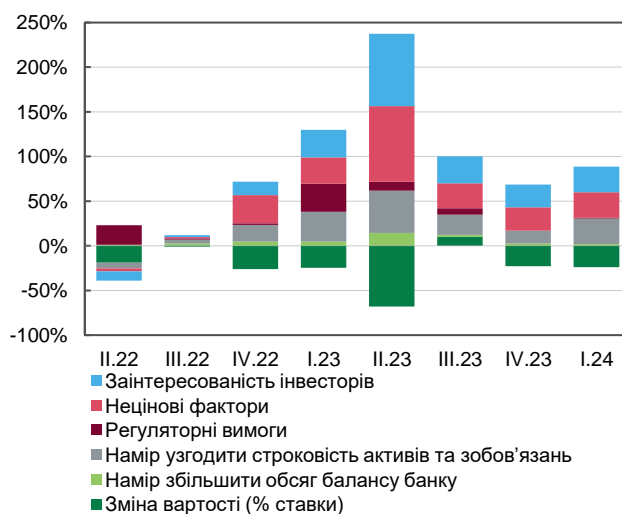
Графік 3. Вплив факторів на зміну обсягу залучених коштів (баланс відповідей*)

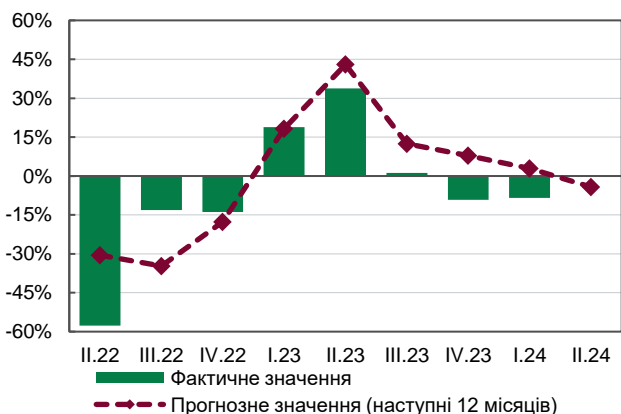
* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив фактору на зростання обсягів залучених коштів.

Лінія – баланс відповідей обсягу залучених коштів, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Графік 4. Вплив факторів на зміну обсягу залучення оптового фондування в майбутньому (баланс відповідей*)

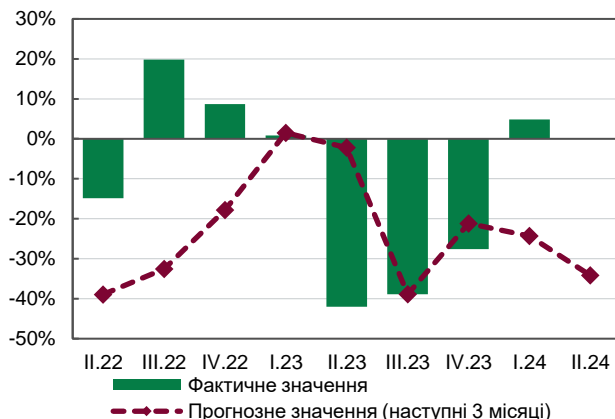

Графік 5. Зміна строковості фондування, залученого банками (баланс відповідей*)

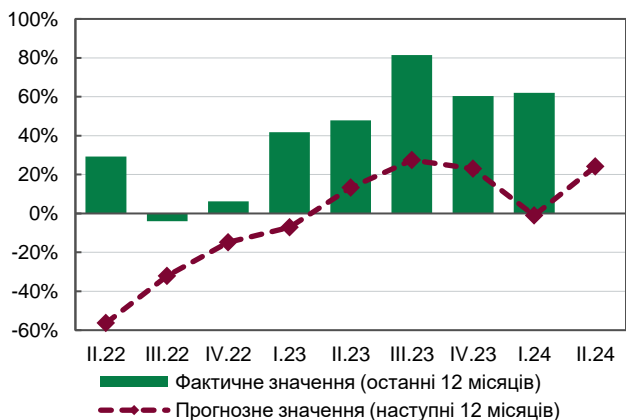
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання строковості залучених коштів.

Графік 6. Зміна частки фондування в іноземній валюті (баланс відповідей*)

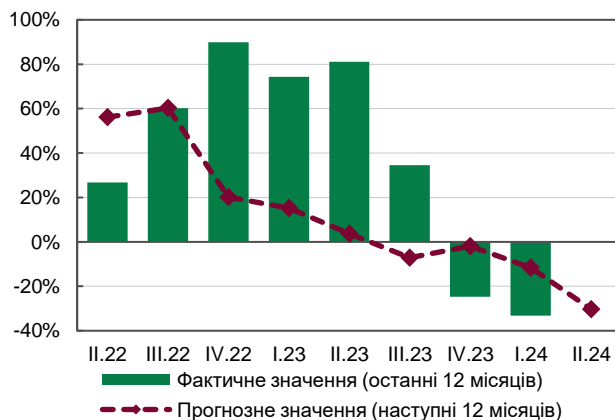
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання частки залучених коштів в іноземній валюті.

Графік 7. Зміна загального обсягу капіталу банків (баланс відповідей*)

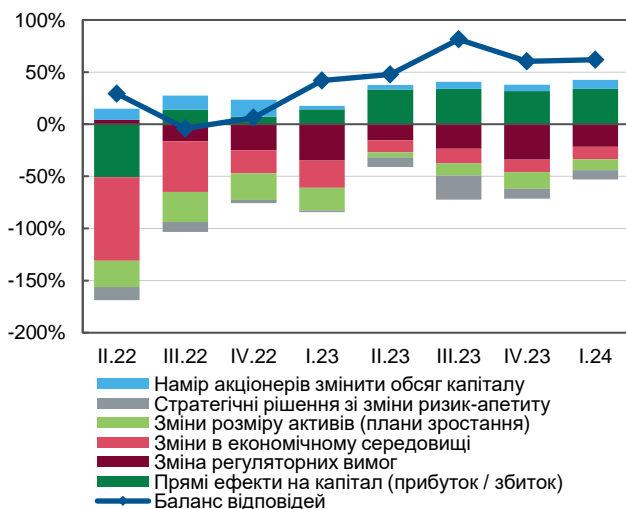
* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення загального обсягу капіталу.

Графік 8. Зміна вартості капіталу банків (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення вартості капіталу.

Графік 9. Вплив факторів на зміну обсягу капіталу банків у наступні 12 місяців (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив на зміну обсягу капіталу банків.

Лінія – баланс відповідей зміни фактичного обсягу капіталу, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Додаток. Методологія та результати опитування

Кожен банк-респондент в особі менеджера з управління пасивами заповнював електронну анкету.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступного за звітним кварталом. Запитання з розділу “Капітал” стосуються змін протягом попередніх 12 місяців до опитування та наступних 12 місяців.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до +1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь

“зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5.

Кожну оцінку зважено на вагу відповідного банку в загальній вибірці залежно від його частки в пасивах або коштах фізичних осіб/суб’єктів господарювання цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про збільшення певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про зменшення цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні від -100% до +100%. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (обсягів та вартості фондування/капіталу, строковості запозичень тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Таблиця. Результати опитування

Баланс відповідей	2021			2022				2023				2024
	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Зобов’язання												
1. Як змінилися обсяги фондування протягом кварталу, що закінчився?												
У цілому	28%	0%	53%	12%	32%	46%	88%	39%	66%	22%	72%	17%
Кошти домогосподарств	47%	-8%	62%	58%	14%	54%	84%	44%	58%	50%	79%	-4%
Кошти корпорацій	24%	14%	33%	-27%	40%	34%	88%	50%	71%	16%	45%	15%
Оптове фондування	-2%	13%	0%	-3%	-26%	-11%	-12%	-33%	-9%	0%	27%	14%
2. Як зміняться обсяги фондування в наступному кварталі?												
У цілому	24%	22%	8%	-21%	2%	43%	17%	43%	54%	28%	7%	36%
Кошти домогосподарств	24%	31%	0%	-8%	11%	51%	42%	55%	56%	48%	7%	48%
Кошти корпорацій	2%	18%	18%	-43%	5%	20%	-6%	25%	46%	11%	4%	21%
Оптове фондування	1%	5%	-2%	39%	-10%	-13%	-28%	-3%	-14%	2%	-7%	7%
3. Як у середньому змінилася вартість фондування протягом кварталу, що закінчився?												
У цілому	-26%	1%	7%	15%	31%	39%	44%	49%	48%	-8%	-12%	-7%
Кошти домогосподарств	-35%	-23%	-15%	-19%	0%	9%	33%	51%	59%	18%	2%	21%
Кошти корпорацій	-16%	18%	26%	7%	40%	62%	35%	46%	29%	-4%	-31%	-31%
Оптове фондування	14%	12%	12%	30%	47%	16%	21%	-4%	5%	-7%	5%	2%
4. Як зміниться вартість фондування в наступному кварталі?												
У цілому	-7%	22%	16%	11%	70%	48%	43%	46%	10%	-28%	-17%	-49%
Кошти домогосподарств	-20%	-1%	3%	-17%	62%	50%	53%	65%	38%	-11%	-5%	-47%
Кошти корпорацій	-1%	23%	16%	9%	64%	51%	27%	26%	-15%	-39%	-28%	-37%
Оптове фондування	11%	5%	10%	22%	27%	10%	8%	9%	8%	0%	-2%	3%
5. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?												
Фактори попиту з боку банку												
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування	4%	-17%	-30%	2%	-6%	29%	74%	65%	73%	67%	37%	1%
Намір змінити частку ринку	19%	8%	7%	3%	3%	10%	12%	2%	5%	5%	2%	3%
Регуляторні вимоги	2%	0%	4%	44%	37%	47%	39%	48%	61%	54%	41%	41%
Намір змінити структуру фондування	29%	9%	-6%	7%	4%	18%	16%	18%	15%	20%	3%	3%
Фактори пропозиції з боку вкладників												
Зміна депозитів домогосподарств, що не пов’язана з діями банку	22%	-5%	14%	29%	12%	-25%	72%	12%	17%	19%	21%	-5%

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
6. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів корпорацій протягом кварталу, що закінчився?													
Фактори попиту з боку банку													
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування		5%	18%	2%	15%	8%	43%	38%	34%	54%	32%	13%	1%
Намір змінити частку ринку		13%	8%	4%	0%	3%	4%	7%	3%	7%	7%	-1%	4%
Регуляторні вимоги		7%	0%	6%	29%	15%	20%	24%	36%	25%	-1%	16%	12%
Намір змінити структуру фондування		11%	-5%	-10%	0%	5%	23%	17%	27%	27%	22%	7%	21%
Фактори пропозиції з боку вкладників													
Зміна депозитів корпорацій, що не пов'язана з діями банку		26%	17%	12%	-19%	18%	19%	53%	34%	40%	25%	30%	20%
7. Як змінилася частка фондування в іноземній валюті в кварталі, що закінчився?													
У цілому		-28%	-10%	-29%	-29%	-15%	20%	9%	1%	-42%	-39%	-28%	5%
8. Як зміниться частка фондування в іноземній валюті в наступному кварталі?													
У цілому		-38%	-31%	-32%	-39%	-33%	-18%	2%	-2%	-39%	-21%	-24%	-34%
9. Як змінилася строковість фондування, залученого в кварталі, що закінчився, порівняно з попереднім?													
У цілому		-12%	-11%	1%	-42%	-58%	-13%	-14%	19%	34%	1%	-9%	-8%
10. Як зміниться строковість фондування протягом наступних 12 місяців?													
У цілому		-10%	3%	-5%	-31%	-35%	-18%	18%	43%	12%	8%	3%	-4%
11. Які фактори вплинули на плани залучення оптового фондування в майбутньому?													
Фактори попиту з боку банку													
Намір збільшити обсяг балансу банку		34%	49%	51%	40%	1%	3%	5%	5%	14%	2%	3%	2%
Намір узгодити строковість активів та зобов'язань		64%	50%	63%	51%	-7%	4%	19%	34%	47%	22%	15%	28%
Зміна вартості (% ставки)		17%	35%	0%	-11%	-19%	-1%	-26%	-25%	-68%	10%	-23%	-24%
Нецінові фактори		24%	19%	21%	21%	-3%	2%	31%	30%	85%	28%	26%	28%
Регуляторні вимоги		28%	44%	42%	22%	22%	2%	2%	31%	10%	7%	0%	1%
Фактори пропозиції з боку вкладників													
Заінтересованість інвесторів		23%	42%	42%	15%	-11%	2%	15%	31%	81%	30%	25%	29%
II. Капітал													
12. Як змінився загальний обсяг капіталу протягом останніх 12 місяців?													
У цілому		8%	45%	72%	11%	29%	-4%	6%	42%	48%	81%	60%	62%
13. Як зміниться загальний обсяг капіталу в наступні 12 місяців?													
У цілому		58%	60%	63%	-56%	-32%	-15%	-7%	13%	27%	23%	-1%	24%
14. Як змінилася вартість капіталу протягом останніх 12 місяців?													
У цілому		-8%	29%	33%	32%	27%	60%	90%	74%	81%	35%	-25%	-33%
15. Як зміниться вартість капіталу в наступні 12 місяців?													
У цілому		-8%	-27%	23%	56%	60%	20%	15%	4%	-7%	-2%	-12%	-30%
16. Які фактори вплинуть на зміну обсягу капіталу в наступні 12 місяців?													
Прямі ефекти на капітал (прибуток/збиток)		64%	71%	73%	-77%	-51%	14%	7%	14%	33%	34%	32%	34%
Зміна регуляторних вимог		-44%	-53%	-32%	-31%	4%	-17%	-25%	-35%	-15%	-23%	-34%	-22%
Фактори попиту на капітал з боку банку													
Зміни в економічному середовищі		-14%	-10%	-1%	-70%	-80%	-49%	-22%	-26%	-11%	-14%	-12%	-12%
Стратегічні рішення зі зміни ризик-апетиту		6%	10%	10%	-18%	-13%	-10%	-3%	-2%	-9%	-23%	-9%	-9%
Зміни розміру активів (плани зростання)		29%	19%	38%	7%	-25%	-29%	-26%	-22%	-5%	-12%	-16%	-10%
Фактори пропозиції капіталу з боку інвесторів													
Намір акціонерів змінити обсяг капіталу		12%	9%	7%	5%	11%	13%	16%	3%	4%	7%	6%	9%

Інформація про опитування

Національний банк України високо цінує участь банків в опитуванні в умовах воєнного стану.

З липня 2021 року Національний банк України запровадив щоквартальне опитування банків про фондування. Основна мета – поглибити розуміння динаміки обсягів, структури та вартості зобов'язань і капіталу банків. Звіт охоплює узагальнені оцінки та очікування респондентів про обсяги, вартість, строковість різних видів зобов'язань і капіталу банків, а також чинників, що впливали на ці показники.

Звіт містить оцінки стану банківського фондування в I кварталі та очікувань на II квартал 2024 року. Узагальнені оцінки змін показників капіталу банків зазначено за останні 12 місяців та містять очікування на наступні 12 місяців, тобто II квартал 2024 року – I квартал 2025 року. Опитування проводилося із 18 березня до 8 квітня 2024 року серед менеджерів банків, відповідальних за управління пасивами. Відповіді надали 26 фінансових установ, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 96%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками чи прогнозами Національного банку України.

Опитування про банківське фондування стосовно очікувань у III кварталі буде опубліковане в липні 2024 року.